

BASERRI INGURUA ETA BASOA

Pareteko argazkian karobia ikusten da, auzolan moduan 3 baserritako familiak osatuta, 3 idi parerekin, denetara 17 lagun... Karea bai lurrerako, ongarri moduan eta baita etxeak egiteko eta pintatzeko ere erabiltzeko beharrezkoa baitzen

GURDI MOTZA: egurrak eta enborrak garraiatzeko, "5.rueda" eta guzti, errebueltetan ez hausteko.

GANTXOA: ikatza askatzekoa

ESKUAREAK: ikatza zabaltzeko

SARDEA

ZEPOAK: azeriak eta beste basapiztiak harrapatzeko

LAPUTXA: tiro bakarreko eskopeta

BURNI ZIRIA: egurra pitzatzekoa

BIRIBIRJINA: taratulo mota bat

SARJENTA: egurra lotuta edukitzeko

ZERRAK :

TRONTZERRA

SANJOSE ZERRA TXIKIA eta HAUNDIA

GARLOPA: zepillo haundia

OTETXIKITZEKOA

ERIAK: uhalak, behi larruarekin egindako uhalak

ARDI TXINTXARRIA

ZALDI TXINTXARRIA: dunboa

BASERRIKO NEKAZARITZA ETA LURRA LANTZEKO

AREA

UZTARRIA: batekoa

ERIAK: uhalak

NABARRA

LAUHORTZA

LAIA

ATXURRA

GARIA MOZTEKOA: baita artoa eta erremolatxa ere

SEGA

SEGA PIKATZEKOAK:

TXINGURA: ingudea

MAILUA

SEGAPOTOA

HARRAITZA edo HARRIA

IGITAIA

BEHIA EZ ITOTZEKO TRAMANKULUA: eztarria irekiarazteko

ZIRIA: haizatutako abereak hustutzeko kanuladun ziria

SORTA SOKA

KARROA: lurra garraiatzeko

ARTOA EREITEKOA

ARTOA ALETZEKOA

GARI IGITAIA

GARIA HAIZATZEKO MAKINA: artoa edo babarruna garbitzekoa, lastoa eta aleak bananduz

ETXE BARRUA

1.-TOLAREA: (bi planta: bat tolarea bera eta bestea upategia)

ARDATZA

PALANKA MOTZA eta LUZEA: polea estutzekoa

GILTZA: erdiko ardatza estutzekoa

TXABETAK: ardatzeko gurpileko zuloetan sartzeko

ARDATZAREN GURPILA

ERDIKO TRONKOA

KUELA: kupela modukoa, bai egurrezkoa, bai burnizkoa, sagarra kiloka pisatu ordez kantitatea neurtzeko. Geroztik zakuka edo gurdika (6 zaku) neurtu da, baina zakua baino lehenago neurria da hau: zakua=kuela

BARRIKA

ESKILARA: sagarrak eskuz biltzeko sagarrondotara igotzeko

KARRETO BARRIKA: edo tona, sagardoa egin ondoren beste baserri batera garraiatzeko barrika luze eta estua, horrela zaila baitzen iraulitzea

2.-SUKALDEA:

SUKALDEA:

MAPILA: ore mahaia

GAZTA PRENTSA

TXERRI ONTZIA: odolkiak eta abar egitekoak...

KAZUELAK

BURDUNTZIA

SUTAKO TENAZAK

BURDUNTZIKO OILARRA: burduntzia eusteko astoa

DANBOLINA

TALO BURNIA: talo zartagina, taloak erretzekoa

LARATZA: tximini gainetik beherako zintzilikarioa

NESKAMEA: laratzetik zintzilik jartzen den aeta bertan eltzea jartzekoa

ABARKAK

KAFE ERROTA

GATZONTZIA

TXOKOLATERA

SEHASKA

PLANTXA

IKATZ PLANTXA

TELEFONOA

KALEFAZIOA

JOSTEKO MAKINA

3.-EZKONTZA:

ARREKO KUTXA: emakumea gizonaren baserrira ezkontzera joaten zenean eramaten zuen jantzi sorta gordetzekoa, guzti honen zerrenda eskriturretan azaltzen zen

ARTILEA EDO LINUKO HARIA BILTZEKOA

LINUA

TXABILA

TXARRANTXA: linua orrazteko edo harrotzekoa

TXARROAK

4.-GARRAIOA:

ASTASESTOAK

MARMITA

GARRAFOIA

BIZIKLETA: aurrenetakoa eta emakumezkoena

5.-NEURRIAK ETA PISUA:

LAKARIA eta LAKARI ERDIA: babarrunak eta neurtzeko (gazteleraz "*celemín*" = 4,6 kg)

GAITZERUA: leku batzuetan lakariaren parekoa edo bikoitza

FANEGA

ARROBA edo ARROBAKA NEURTZEN DUEN ERROMANA: erromatarren aurrekoa (arropa=12,5 kilo; 8 arropa=100 kilo). Gaur egun harrijasotzaileekin ere bizirik diharduna.

BARRIKA TXIKIA

BIZKARREKO BARRIKA: estraperlorako

ERROTA PISUA: zakuak eta pisatzekoa

AISIALDIA ETA KULTURA

1.-JOKOAK:

EUSKAL PALANKA

BOLA

KINKEAK:

OLIOKOA

KARBUROKOA

2.-ELIZA:

ARGIZAIOLA

UR BEDEINKATUONTZIA

ESKAPULARIOAK

ELIZAKO AULKIA: baserri izenarekin, baserriko zenbakiak agintzen zuen baserri bakoitzaren aulkien kokalekua

MANTILLA